

Akademiska historiker som innehållsskapare i Finland:

En autoetnografisk och multimodal utredning

Del 2/2

Processdagbok

Abstrakt

Den här avhandlingen är multimodal och består av två delar: den här textbaserade processdagboken samt en video på 43 minuter. Avhandlingen redogör för akademiska historikers erfarenheter av historierelaterat, audiovisuellt innehållsskapande i Finland genom att intervjua nio historiker som på olika sätt varit aktiva inom ämnet. Utöver intervjuerna har avhandlingen tillämpat en autoetnografisk metod, där skribenten själv prövat sig fram och producerat en audiovisuell avhandling, samt reflekterat över de egna erfarenheterna. Frågan som undersökningen svarar på är hurdana erfarenheter akademiska historiker i Finland haft i sitt arbete med audiovisuellt historieberättande. De flesta intervjuade historikerna ansåg att de påbörjat sina audiovisuella projekt (podcasts eller videon) för att försöka nå ut med sin och andra historikers kunskap till en bredare publik. Ytterligare vittnade alla om att de fått enkom positiv respons av såväl publik som kolleger, och många åberopade mer möjligheter för studeranden att avlägga examinationer i alternativa, audiovisuella former. Historikerna identifierade en del personlig nytta i deras arbete, som bl.a. utökande av sina professionella nätverk, breddande av sin expertis och yrkesmässig profilering, medan brist på tid och finansiering identifierades som de största hindren. Den här avhandlingen ämnar vara till nytta för såväl studerande som andra akademiker som har ett intresse att börja producera audiovisuellt material och publicera det på Internet.

Katarina Willberg

Matrikelnummer: 36733

Avhandling pro gradu

Läsåret 2020–2021

Allmän historia

Handledare: Holger Weiss

Fakulteten för humaniora, psykologi

och teologi

Åbo Akademi

Innehållsförteckning

1. Introduktion.....	3
2. Förberedelser (september 2020 – januari 2021)	6
3. Intervjuer (februari – mars 2021)	8
4. Editering och etisk diskussion (april – december 2021)	11
5. Forskningsresultat (november – december 2021)	13
6. Avslutning.....	17
Bilagor.....	19
Bilaga 1: Intervjufrågor.....	19
Bilaga 2: Tillståndsformulär.....	20
Bilaga 3: Intervjuade historiker.....	21
Bibliografi.....	24

Förord

Idén för den här avhandlingen började gro flera år sedan under mina studier vid University of Groningen i Nederländerna. Mitt fokus låg då på historiens plats i samhället och på kommunikation mellan historiker och allmänheten. Tanken av en multimodal avhandling fick fotfäste, och en tid efter att jag återvänt till Finland tog jag kontakt med ämnesansvariga för allmän historia vid Åbo Akademi, professor Holger Weiss, och diskuterade möjligheten av att genomföra mitt projekt. Mycket övertygande behövdes inte, och vi kom överens om att jag skulle behandla min avhandling som ett slags experiment, eller ett litet humanistiskt laboratorium. Slutligen växte projektet långt ut över de ramar jag först föreställt mig, och det visade sig både mer krävande och påfrestande än jag trott. Till vilken mån det berodde på mig själv, mina bristande förhandskunskaper, min livssituation eller den rådande globala pandemin kan jag inte avgöra definitivt. Allt i allo har projektet emellertid visat sig vara ytterst givande, och jag har utvecklat mitt kunnande mer mångsidigt än jag någonsin vågat hoppas på.

I. Introduktion

Jag skulle kunna karaktärisera mig själv som en slags produkt av min tid. En stor del av min fritid spenderar jag på sociala media, antingen bakom en telefon- eller datorskärm. Jag konsumerar gärna historierelaterat material, till exempel videon på YouTube eller podcasts via bl.a. Spotify, Soundcloud eller YLE, där det finns en hel del informativt och underhållande material att ta del av.

YouTube är en plattform som vuxit i snabb takt sedan den lanserades år 2006, och idag kan det karaktäriseras som ett socialt fenomen, där vem som helst kan producera en video och lägga upp den, så länge som man håller sig till plattformens regler. Utöver det kan man engagera sig i kommentarsfälten och diskutera med folk runtom i världen.¹ Individer som själva producerar och laddar upp information på Internet (t.ex. text, bild, video, ljud, musik, kartor, serier och presentationer) kan innefattas i den breda kategorin av *inhållsskapare*,² som jag i den här avhandlingen använder synonymt med begreppet *producent*. Sociala media inverkar på vår uppfattning om verkligheten, vårt liv, vår gemenskap och vårt samhälle, och historikern Pilvi Torsti, som studerat finländares historiebild, kom fram till att datorn och Internet är en central del av livet hos människor födda på 1970-talet och senare.³ Dessutom har den pågående, globala Covid-19 pandemin enligt Statistikcentralen ökat internetanvändning i Finland då social kommunikation alltmer förflyttats till nätet.⁴

Historikern John Tosh argumenterar i *Why History Matters* (2008) att historikern har ett ansvar gentemot samhället eftersom historiskt tänkande är en grundläggande faktor i formationen av kritiska och medvetna medborgare, och uppmanar historiker att engagera sig på den offentliga arenan. I Finland har universitet tre lagstadgade uppgifter, och vid sidan om främjandet av fri forskning och erbjudandet av utbildning, bör de ”främja forskningsresultatens och den konstnärliga verksamhetens genomslagskraft i samhället”,⁵

---

¹ Michael Strangelove, *Watching YouTube: Extraordinary Videos by Ordinary People*, (Toronto: University of Toronto Press, 2010), 6–31, 46–48.

² ”Sisällöntuottaja”, IATE 30.09.2020, Europeiska unionen (383244), <<https://iate.europa.eu/entry/result/383244/all>>, besökt 11.3.2021.

³ Jaakko Suominen, ”Johdanto – Sosiaalisen median aika”, 9–27, *Sosiaalisen median lyhyt historia*, eds. Jaakko Suominen, Sari Östman, Petri Saarikoski, Riikka Turtiainen, (Helsinki; Gaudeamus, 2013), 9–13.

⁴ Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö [verkkojulkaisu]. ISSN=2341-8699. 2020. Helsinki: Tilastokeskus, <http://www.stat.fi/til/sutivi/2020/sutivi_2020_2020-11-10_tie_001_fi.html>, besökt 11.3.2021.

⁵ Universitetslag 24.7.2009/558, 2 § Uppgifter, <<https://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2009/20090558>>, besökt senast 10.3.2021.

alltså kommunicera forskningsresultat till samhället. Men hurdana förutsättningar har historiker i Finland att själva engagera sig i dessa frågor idag?

För tillfället är forskning kring historierelaterat innehåll på Internet inom kontexten av Finland främst fokuserat på användningen av sådant material som källor för forskning.⁶ På senaste tiden har man däremot kunnat på internationellt håll se ett växande intresse för att använda digitala medel till att producera audiovisuellt, historierelaterat innehåll och publicera det på Internet. Bland annat har tyska historiker utgivit antologin *Geschichte auf YouTube: Neue Herausforderungen für Geschichtsvermittlung und historische Bildung* (2019), där tyska historikers deltagande på YouTube undersöks och diskuteras ur olika perspektiv. På finsk håll publicerades verket *What is Digital History?* (2020) nyligen av historikern Hannu Salmi, där hen redogör för olika sätt att presentera historia på med hjälp av digitala verktyg.

Den här avhandlingen ämnar bidra med ett exempel på hur man kan gå till väga för att utnyttja teknologi och digitala verktyg för presentationen av forskningsresultat. Den metod som tillämpats är autoetnografi, vilket betyder att forskarens (d.v.s. min) erfarenhet läggs under förstoringsglaset. Autoetnografi som metod utgår ifrån att forskaren inte kan eller bör försöka skilja sin egen erfarenhet från sin forskning, utan bör fungera som både observatör och aktör. Subjektivitet bör inte avfärdas, utan tvärtom – forskarens egen reflexivitet är central.⁷ I mitt fall innebär det att jag med hjälp av intervjuer kombinerar andra historikers erfarenheter av att producera audiovisuellt innehåll med min egen erfarenhet av den här avhandlingsprocessen.

Trots att den här avhandlingen inte tillämpar något specifikt teoretiskt ramverk för tolkningen av intervjuerna, betyder det inte att min tolkning skulle vara ateoretisk. Ostrukturerade intervjuer har kritiserats för att inte åskådliggöra tolkningsprocessen tillräckligt bra,⁸ och autoetnografi som metod har kritiserats för samma brist.⁹ För att undvika oklarheter angående min egen tolkning har jag ämnat att föra fram min erfarenhet så reflexivt som möjligt i samband med min tolkning av intervjuerna.

Den här artikeln är ämnad att läsas i samband med videodelen. Här redogör jag för de förberedelser jag gjort, hur jag resonerat under processen och de val jag varit tvungen att göra under editeringsprocessen och varför jag gjort just som jag gjort. Syftet är att redogöra för de

---

⁶ Kimmo Elo, "Digitaalisen historiantutkimuksen kenttää louhimassa", *Digitaalinen humanismi ja historiatieteet*, ed. Kimmo Elo, (Turku: Turun historiallinen yhdistys, 2016), 11–12.

⁷ Tessa Muncey, *Creating Autoethnographies*, (Los Angeles; London: SAGE, 2010), 1–23.

⁸ Fontana, Andrea & Anastasia H. Prokos, *The Interview: From Formal to Postmodern*, (London; New York: Routledge, 2016), 72–75.

⁹ Norman Denzin, *Interpretive Autoethnography*, (Los Angeles: Sage, 2014), 69–70.

erfarenheter akademiska historiker i Finland har fått av att på egen hand producera audiovisuellt innehåll och publicera det på Internet och granska ämnet ur ett akademiskt perspektiv. Dessutom har avhandlingen gjorts med tanken av att andra historiker kunde använda sig av den för sin egen produktion av audiovisuellt innehåll som ämnas publiceras på Internet. Förhoppningen är att andra ska kunna lära sig av mina misstag.

2. Förberedelser

Det sägs att ett väl förberett arbete är till hälften gjort. Med det uttrycket i tankarna dök jag huvudet först in i att undersöka det som krävdes för att göra en s.k. multimodal avhandling, vilket i mitt fall innebär en avhandling pro gradu som består av både en litterär och en audiovisuell del.¹⁰

En av de viktigaste aspekterna för att försäkra mig om att mitt arbete skulle bli godkänt som en regelrätt akademisk avhandling, var att noggrant dokumentera hela arbetsprocessen. För att inte endast hamna lita på mitt fallerande minne, bygger denna processdagbok därför på de olika delmomenten av en avhandling, alltså idépapper, PM1 och PM2, samt mina anteckningar under processen som finns i såväl litterär-, auditiv- som videoform. Eftersom jag genom hela processen aktivt gjorde anteckningar har jag gott om material att blicka tillbaka på, och anser därmed att min tolkning av min arbetsprocess är välgrundad.

Då jag påbörjade mitt arbete hade jag nyligen inspirerats av Juhana Torkkis *Puhevalta käyttöön! Näin valmistelet elämäsi parhaan puheen* (Keuru, 2015), där Torkki använder sig av dialog för att kommunicera sitt budskap. Jag ville i ett tidigt skede försöka bryta mig ur de föreställningar jag hade angående hur en avhandling bör se ut, och skrev därför mitt PM1 i formen av en dialog. Idén om att intervjua historiker som producerat historierelaterat, audiovisuellt innehåll på Internet gick väl ihop med tanken om dialoger, och min avsikt var att utforska hurdana hinder och möjligheter historiker stött på under sitt arbete. Från det utvecklade jag en drös hypoteser, som kan sammanfattas enligt följande: Historiker som producerar historierelaterat, audiovisuellt innehåll på Internet har möjlighet att 1) göra sitt arbete mer tillgängligt åt en bred publik, 2) öka sin kommunikation med andra forskare, 3) öka påverkan av akademisk historieforskning i samhällsdebatter kring historiska tema, och 4) få en potentiell inkomst. Däremot kan de även 5) stöta på tekniska hinder, 6) få obefogad eller överdriven kritik, eller 7) bli överarbetade. Kort sagt kan man sammanfatta mitt intresse till följande forskningsfråga: hurdana erfarenheter har historiker i Finland haft av att producera audiovisuellt historierelaterat material och publicera det på Internet?

För att kunna göra en sammanhängande video av intervjuer var det viktigt att hitta historiker med någon framstående gemensam nämnare. Trots många timmar av sökande på

---

¹⁰ Terhi Skaniakos, "Mikä ihmeen monimuotogradu?", *Jyväskylän yliopiston taide- ja kulttuuriaineiden muuntokoulutuksen julkaisu 3* (Jyväskylä, 2004), 9–10.

egen hand, framgick det snabbt att det inte finns många historiker som gjort något liknande i Finland. Jag skickade därför e-post till alla ämnesansvariga för historia vid finländska universitet, för att höra ifall de visste om några potentiella historiker som jag kunde intervju. Jag fick många goda förslag, och valde att avgränsa mig till specifikt akademiska historiker i Finland som själva stått för produktionen av sitt audiovisuella material. Det här gjorde att jag uteslöt historiker som arbetat med större projekt, som bl.a. Elävä Suomenlinna¹¹ och Harparskoglinjen – Västfronten mot Sovjet.¹² Trots att mitt ursprungliga intresse främst låg på historierelaterad videoproduktion kunde jag inte hitta fler än en historiker som ägnat sig åt det, och jag hamnade således utöka mitt fokus till att innefatta även historiker som producerat podcasts.

---

¹¹ Elävä Suomenlinna, Wordpress, besökt 15.12.2021, <<https://elavasuomenlinna.wordpress.com/>>; Elävä Suomenlinna, Turun Yliopisto, besökt 15.12.2021, <<https://www.utu.fi/fi/ajankohtaista/podcast/elava-suomenlinna>>.

¹² Harparskoglinjen – Västfronten mot Sovjet, YLE, besökt 15.12.2021, <<https://areena.yle.fi/1-50744390>>; Facebook, besökt 15.12.2021, <<https://www.facebook.com/vastfrontenmotsovjet/>>; Instagram, besökt 15.12.2021, <<https://www.instagram.com/harparskoglinjen/>>.

3. Intervjuer

Alla de historiker som jag bjöd till intervju och fick svar från tackade jakande. Jag blev positivt överraskad över hur entusiastiskt deltagandet blev, och hur trevliga och tankeväckande diskussioner vi fick till stånd under intervjuerna. Fem månader in i avhandlingsprocessen, i februari 2021, höll jag sju intervjuer på distans från mitt vardagsrum i Åbo. Varje intervju blev mellan 45–60 minuter, förutom två som blev dubbelt längre, då jag intervjuade två historiker samtidigt (Susanna Niiranen och Mikko Hiljanen, samt Heikki Laurila och Ilkka Hemmilä).

Den enligt mina uppgifter första finskspråkiga, historierelaterade podcasten i Finland,¹³ *Historian nurkkapöytä*, grundades av historikerna Ilkka Hemmilä och Heikki Laurila i Åbo 2016 under deras studietid vid Åbo Universitet. Deras senaste episod är från 2018, och de har publicerat allt som allt 24 episoder. Vissa är specifika historiska reportage, som ”Panssarilaiva Ilmarisen viimeinen yö” (september 2016), medan andra är intervjuer med gäster, som t.ex. den senaste episoden ”Arkeologisen löydön matka maan alta vitriiniin” (december 2018) med forskaren Ilari Aalto som gäst.¹⁴

Den andra duon jag intervjuade var historikerna Susanna Niiranen och Mikko Hiljanen angående deras erfarenhet med podcasten *Norsunluutornista, päivää!*. Podcasten grundades 2018 under deras tid vid Jyväskylän Universitet. Allt som allt har de publicerat 27 episoder, varav den senaste publicerades 2020. Episoderna kretsar inte endast kring historia, utan även kring litteratur, kultur, och andra dagsaktuella ämnen. Dessvärre finns det i skrivande stund endast tre av episoderna tillgängliga.¹⁵

Den nyaste podcasten, vars producent jag intervjuat, är *Menneisyyden jäljillä* av doktoranden Lotta Vuorio vid Helsingfors Universitet. Podcasten publicerades i början av 2020, och den senaste uppladdningen ägde rum i december 2021. Liksom de två ovannämnda

---

¹³ Ilkka Hemmilä, Heikki Laurila, ”Historian nurkkapöytä tuo menneisyyden podcasteihin”, *Historiallinen Aikakauskirja* 115:1 (2017): 107.

¹⁴ Ilkka Hemmilä, Heikki Laurila, ”Historian nurkkapöytä”, Soundcloud, besökt 14.12.2021, <<https://soundcloud.com/historiapoyta>>; se Bilaga 3 för fler källor.

¹⁵ ”Norsunluutornista, päivää! Uusi podcast-sarja Helan tutkijoilta”, Jyväskylän yliopisto, publicerad 6.4.2018, besökt 14.12.2021, <<https://www.jyu.fi/hytk/fi/laitokset/hela/ajankohtaista/tiedotteet/norsunluutornista-paivaa-2013-uusi-podcast-sarja-helan-tutkijoilta>>; Mikko Hiljanen, Susanna Niiranen, ”Norsunluutornista, päivää!”, Soundcloud, besökt 14.12.2021, <<https://soundcloud.com/user-163193586/tracks>>; se bilaga 3 för fler källor.

podcasterna, har även Vuorio bjudit in experter inom olika historierelaterade områden för intervjuer.¹⁶

Från Åbo Akademi intervjuade jag doktorand Patrik Hettula, som är aktiv inom *Globalhistoriska Laboratoriet* (GHL). Laboratoriet grundades ursprungligen som en studiecirkel år 2015, men idag kan man ta del av deras litteratordiskussioner och andra påhitt i formen av podcasts och videon. Allt som allt har de publicerat 26 audiovisuella inlägg, varav de fyra första finns på Soundcloud och resten på YouTube. De senaste uppladdningarna (2021) är korta videoklipp från en rundvandring i Åbo hösten 2020, där jag deltog genom att sköta filmandet.¹⁷ Det bör även omnämnas, att handledaren för den här avhandlingen, Holger Weiss, är aktiv inom GHL.

Den enda historiker med fokus på specifikt videoproduktion som jag lyckades intervjuar var Hannu Salmi från Åbo Universitet. På sin YouTube-kanal har hen sedan 2015 laddat upp sex stycken videon, varav den senaste uppladdningen ägde rum i slutet av 2020.¹⁸ Utöver sin egen videoproduktion har Salmi engagerat sig i frågor kring digital historia med sitt senaste verk *What is Digital History?* (2020).

Förutom de historiker som själva producerat historierelaterat, audiovisuellt material, har jag även intervjuat historikerna Anu Lahtinen och Josephine Hoegaerts från Helsingfors Universitet. Lahtinen har bl.a. dragit en Twitter-fokuserad kurs, Helsinki1918,¹⁹ år 2018 och som huvudredaktör för *Historiallinen Aikakausikirja* har hen varit med om att ordna samarbeten mellan journalen och några av de podcastproducenter som intervjuats i den här avhandlingen. Jag valde att intervjuar både Lahtinen och Hoegaerts för deras intresse för digitalt berättande och för deras erfarenhet av att använda innehållsskapande som en del av universitetskurser. Hoegaerts har t.ex. varit med om att producera podcastserien *Podcast in Podcast* med Lotta Vuorio,²⁰ samt hållit en kurs i podcastproduktion för studerande inom Europastudier under våren 2020 vid Helsingfors Universitet.

---

¹⁶ Lotta Vuorio, "Menneisyden jäljillä", hemsida, besökt 14.12.2021, <<https://lottavuorio.com/>>; se bilaga 3 för fler källor.

¹⁷ Global History Lab, hemsida, besökt 14.12.2021, <<https://www.globalhistorylab.com/>>; "Global History Lab GHL", YouTube, besökt 14.12.2021, <<https://www.youtube.com/channel/UCPldTycTkrSljQxra8lxBpQ/featured>>, se bilaga 3 för fler källor.

¹⁸ Hannu Salmi, YouTube, besökt 14.12.2021, <<https://www.youtube.com/channel/UCVyI3DkelgvSxWgJKSdeXQ>>.

¹⁹ "Helsinki1918", Twitter, besökt 14.12.2021, <<https://twitter.com/helsinki1918a?lang=fi>>.

²⁰ Josephine Hoegaerts, "Podcast in Podcast", Soundcloud, besökt 14.12.2021, <<https://soundcloud.com/podcast-in-podcast>>; Hoegaerts, "Podcasts in research and teaching", Wordpress, besökt 14.12.2021, <<https://blogs.helsinki.fi/podcourse/>>; Faculty of Arts University of Helsinki, "Podcasts instead of essays: A practical guide - Josephine Hoegaerts and Lotta Vuorio", YouTube, besökt 14.12.2021, <<https://www.youtube.com/watch?v=ozyAYFEdFTo>>.

Då jag förberedde mig för intervjuerna hade jag fortfarande ingen specifik forskningsfråga, utan jag ville hålla mitt sinne öppet och låta intervjuerna ske så ledigt som möjligt. På grund av den här inställningen bestämde jag mig för att använda en tämligen ostrukturerad intervjumetod. Jag ville inte binda mig till ett frågeformulär, utan i stället låta diskussionen flyta fritt, engagera mig själv, svara på frågor och bolla idéer och jämföra erfarenheter med dem jag intervjuade.²¹ Jag förberedde emellertid tolv frågor som jag skickade åt historikerna på förhand (se bilaga 1), så att de skulle ha en aning om hurdana teman som intresserade mig och för att jag vid behov skulle ha en röd tråd att återvända till.

Trots att avsaknaden av rigid struktur gav upphov till en hel del intressanta diskussioner, bland annat om hur vår tolkning av historia ändrar från om vi läser eller ser på audiovisuellt historierelaterat material, visade det sig i editeringsfasen att vara tämligen problematiskt. Då jag och de intervjuade historikerna diskuterade öppet blev meningarna ofta på hälft och i vissa fall talade vi på varandra. Det visade sig vara för svårt att få med dessa delar i den slutgiltiga videon, och de öppna, spontana diskussionerna blev därmed bortklippta.

Utöver frågorna skickade jag ett tillståndsformulär som jag ville att historikerna skulle fylla i före varje intervju (se bilaga 2). Det här var för att undvika oklarheter med inspelningen, användningen av det inspelade materialet och avhandlingens ändamål. Trots denna åtgärd uppstod det ändå missförstånd, och insikten om att intervjuerna skulle editeras och användas som sådana i videodelen kom som en överraskning åt några av historikerna.

Själva intervjuerna och inspelningarna av dem skedde först och främst via Zoom, m.h.a. tjänstens egen inspelningsfunktion.²² Utöver zoom-inspelningen använde jag mig även av en systemkamera och min smarttelefon för att spela in intervjuerna från olika vinklar. Resonemanget bakom det beslutet var att jag ville se till att jag vid editeringen kunde växla mellan de olika vinklarna för att upprätthålla åskådarens fokus.

---

²¹ Fontana & Prokos, 39–42.

²² "Starting a local recording", Zoom, besökt 14.12.2021, <<https://support.zoom.us/hc/en-us/articles/201362473-Starting-a-local-recording>>.

4. Editering och etisk diskussion

Efter sju intervjuer och några egna övningar i filmande har jag långt över elva timmar filmmaterial till mitt förfogande. Ursprungligen hade jag tänkt att intervjuerna endast skulle utgöra en del av själva videon, och jag hade tänkt att videon främst skulle utgöra ett slags bakom kulisserna-narrativ. För mitt PM2 försökte jag författa ett filmmanuskript, men insåg snabbt att det i princip skulle leda till en avhandling i manuskriptform. Utöver att det skulle göra min arbetsmängd oproportionerligt stor, tvingade även den stora mängden intervjumaterial mig att tänka om. I stället för att utgå från ett manuskript bestämde jag mig för att ha intervjuerna som det centrala temat för min videodel.

Filerna blev väldigt stora och för att säkra dem har jag använt mig av två externa hårddiskivor. För editeringen har jag använt mig av Adobe Premiere Pro, vars licens jag själv införskaffade med studierabatt. Att köra programmet kräver en dator med tillräckligt bra prestanda, och min vanliga laptop dög inte. Som tur hade jag för avsikt att införskaffa en bättre dator, så jag räknar inte den som en utgift relaterad till den här avhandlingen.

Jag närmade mig editeringsprocessen mycket metodiskt. Först organiserade jag varje intervju för sig, och såg till att filmmaterialet och ljudspåren från varje inspelning (Zoom, smarttelefon, systemkamera) var synkroniserade. Därefter klippte jag upp intervjuerna tematiskt, och indikerade varje tema med färg och nyckelord. Först därefter gick jag in för att gallra i materialet.

De första editeringsbesluten jag gjorde var att ta bort långa pauser, upprepningar och en hel del ifyllnadsord. Det ändrade inte på intervjuens narrativa innehåll, men gjorde videon kortare och behagligare att följa med. I det här skedet insåg jag att det inte skulle vara möjligt att ta med varje intressanta samtalsämne i den slutgiltiga videon, vilket innebar att jag hamnade gallra med hård hand för att försöka få ner videons totala längd. I det här skedet hade jag redan jobbat länge med varje intervju, och hade god vetskap om deras innehåll. Besluten angående det material som kändes mest väsentligt att behålla gjorde jag genom att behålla de enligt mig mest sammanfattande delarna, som kan kopplas till följande frågor och diskussionsteman:

- Hur föddes idén att börja göra videon/podcasts?
- Hurdan respons har du fått?
- Vilka framtidsutsikter identifierar du i att göra videon/podcasts i en akademisk kontext?

- Diskussion om hinder och nytta
- Har du några tips åt historiker som är intresserade av att pröva producera och publicera audiovisuellt material?

Under editeringsprocessen blev det snabbt uppenbart att alla mina beslut angående vad som fick stanna och vad jag klippte bort hade etiska konsekvenser. För att förkorta intervjuerna, men samtidigt få dem att låta konsekventa och löpande, hamnade jag ta bort pauser och på vissa ställen låna ett ”och” eller ett ”att” från andra ställen i intervjun, så att meningarna skulle bli så hela som möjligt. Eftersom intervjuerna varit så ostrukturerade och lediga hade jag inte haft några som helst krav på hurdant språk som användes, vilket ledde till att det tidvis användes talspråk och ofullständiga meningar. Det ledde i sin tur till att en del av mina editeringsbeslut i slutändan blev klumpiga, vilket jag försökte lösa med att distrahera åskådaren från min stökiga editering genom att hoppa mellan olika kameravinklar. För att försäkra mig om att jag inte snedvridit de intervjuades utsagor i editeringsfasen skickade jag förkortade versioner av intervjuerna för ännu ett godkännande, och fick grönt ljus av alla som svarade.

För att öka räckvidden av min videodel beslöt jag mig att lägga till en engelskspråkig textning. Jag använde den även för att försöka skapa mer koherens och struktur i narrativet, och lämnade därför bort ifyllnadsord från textningen. Det här leder till att den engelska textningen inte ordagrant följer den intervjuades utsagor, och jag har tagit mig friheten att lägga till hänvisningar där jag ansett att kontexten förblivit oklar. På grund av tidsbrist hann jag inte skicka den textade videon för en sista kontroll åt de intervjuade historikerna, så texten bör inte ses som en direkt översättning, utan som en del av min egen tolkning.

Min egen närvaro i videon blev betydligt mindre än först planerat. Jag hade tänkt ha med mina egna kommentarer i samband med intervjuerna, men nöjde mig i stället med en kort introduktion, några byten till den kameravinkel som visar mig, samt ett kort klipp på mig i ett vinterlandskap. Beslutet att inkorporera ett vinterlandskap till introduktionen var ett försök att välkomna åskådaren på neutral grund till avhandlingen, i stället för att direkt hoppa till mitt vardagsrum. Resonemanget var att längre klipp där bakgrunden är i fokus ger en känsla av opersonlighet och objektivitet.²³

---

²³ Michael Ryan & Melissa Lenos, *An Introduction to Film Analysis – Technique and Meaning in Narrative Film*, (New York; London: Continuum, 2012), 53.

5. Forskningsresultat

Ett av de mest påtagliga resultaten av det här projektet var insikten om hur mycket omgivningen inverkar på en forskningsprocess. Eftersom den fortfarande rådande pandemin pågick under hela avhandlingsprocessen, mellan augusti 2020 och december 2021, var det inte möjligt att intervjua folk ansikte mot ansikte. Utöver det föll alla stimulerande och tankeväckande diskussioner som vanligtvis äger rum i universitetets korridorer bort. Så gott som alla diskussioner kring mitt arbete hölls via Zoom. För mig personligen var avsaknaden av intellektuellt umgänge en stor brist, då det så lätt hänt att jag fastnat på någon detalj eller ett litet problem som växt sig mycket större än nödvändigt i mitt eget huvud. Dessutom uppstod tidvis svårigheter att få tag i böcker, då biblioteken varit stängda och fjärrlån inte möjliga. Som tur orsakade det inga märkvärdiga problem för mitt arbete.

Däremot hade pandemin andra konkreta påverkningar på kvaliteten av avhandlingen, eftersom jag inte kunde hålla intervjuerna i till exempel Åbo Akademis multimedia studio Eisenstein. Därför var det alltså inte möjligt att spela in alla intervjuer med exakt samma redskap, och de inspelade intervjuernas kvalitet har därför stora skillnader sinsemellan. Pandemin orsakade att de jag intervjuade inte heller hade tillgång till mer professionella utrymmen vid deras hemuniversitet, utan hamnade nöja sig med den teknologi som fanns till hands. I vissa fall var det en smarttelefon och det egna arbetsutrymmet där hemma, som givetvis inte är designad för att spela in professionell audio.

Utöver pandemin, och delvis på grund av den, hade jag även svårigheter med att hitta finansiering. Att samtidigt arbeta med en multimodal avhandling och lära sig de tekniska kunskaper som krävs, ta i beaktande de begränsningar som pandemiläget krävde samt aktivt söka finansiering och betalt arbete blev snabbt för krävande. Som tur kunde jag låna både kamera och mikrofon och hade dator med tillräckligt bra prestanda, men själva mjukvaran som krävdes för editering av videomaterialet kostade under första året ca 240 €, och senare ännu mer då arbetet drog ut på tiden. Det var beklagligt att Åbo Akademi under avhandlingsprocessen fattade beslutet att skjuta upp sina egna stipendier från februari 2021 till december 2021. Slutligen fick jag som tur både Konkordienstiftelsens stipendium i maj 2021 och Victoriastiftelsens stipendium i december. Utan dessa hade det inte varit finansiellt möjligt att slutföra arbetet.

Att rent konkret komma överens om intervjuerna och få dem genomförda visade sig däremot relativt lätt. Eftersom de hölls på distans uppkom inga svårigheter med att hitta passande datum och tider, och jag kunde själv lägga upp min kamera i lugn och ro hemma i

mitt eget vardagsrum. Alla intervjuer löpte utan större problem, även om det förekom en del störningar i nätkontakten och orsakade tidvis sämre bild- och ljudkvalitet. På det hela taget uppfattade jag alla de jag intervjuade som positivt inställda och glada att ställa upp. Efter en av intervjuerna föddes det dessutom diskussion på Twitter angående min avhandling, men eftersom jag själv inte har ett användarkonto har jag inte kunnat delta i den.

Vid ett jämförande av de intervjuade historikernas erfarenheter med mina egna, samt de hypoteser jag framfört i mitt PM1 (se s. 6), kan man dra slutsatsen att produktionen av historierelaterat audiovisuellt innehåll medför en hel del nytta åt producenten personligen. Först och främst har podcast- och videoproduktionen medfört att historikerna har kunnat nå ut med sin expertis till en bredare publik utanför universitetet. Vidare har historiker som engagerat i produktionen av dylikt material haft möjligheten att bredda sina akademiska nätverk och sin expertis, profilera sig yrkesmässigt genom att ge dem möjligheten att driva sina egna, obundna projekt vid sidan om deras, ofta prekära, arbetsförhållanden. Några av de intervjuade historikerna identifierade även potential för att höja profilen av historieforskning på ett samhälleligt plan, samt främja den egna institutionens och universitetets rykte.

Däremot har produktionen av historierelaterat audiovisuellt innehåll inte i något av de studerade fallen skett utan hinder. Historikerna vittnade om hur tidskrävande audiovisuell produktion är och alla hade antingen haft problem med att hitta finansiering eller tid för att förverkliga sina projekt i den utsträckning som de hade velat. Däremot ansåg ingen att de stött på några betydande problem angående de tekniska aspekterna av audiovisuell produktion, utan snarare tvärtom. De flesta ansåg att det är lätt att börja och att lära sig använda editeringsprogram, och jag instämmer också. Det tog en stund att bli van vid editeringsprogrammet, och det är verkligen tidskrävande, men även i mitt fall utgjorde avsaknaden av finansiering ett mycket större problem än tekniken. Utöver det vittnade ingen historiker om någon obefogad eller överdriven kritik, utan alla var överens om att deras audiovisuella projekt blivit väl emottagna av såväl kolleger som publik.

Min kanske största missberäkning, och något som flera av de intervjuade historikerna påpekade, var att audiovisuell produktion är ytterst arbetsdrygt och tidskrävande. Trots att jag planerat vad jag antog var mer än tillräcklig tid för editering, hade jag inte kunnat förutse hur länge det skulle komma att ta. Några av historikerna vittnade om att arbetet med deras projekt tagit för mycket tid och orsakat att deras andra åtaganden, så som studier, blev fördröjda. Personligen hade jag få andra åtaganden som krävde min uppmärksamhet, men min hypotes om att produktion av audiovisuellt innehåll i en akademisk kontext kan leda till utbrändhet fick jag själv uppleva. I samband med intervjuerna var jag tvungen att söka professionell

hjälp och medicinering för mitt mående som blev allt värre desto större och mer komplex min avhandling växte sig.

Under diskussionerna kring framtidsutsikterna för audiovisuellt innehåll inom en akademisk kontext, medgav de flesta att de kunde se sig använda podcast eller video som alternativ för akademiska essäer i sin undervisning. Däremot fanns det en önskan om att se mer utbildning inom bl.a. audiovisuell produktion inom historiestudier, eftersom det kunde hjälpa bredda studerandes praktiska kunskaper och underlätta övergången till ett icke-akademiskt arbete för vissa. Att under studierna få konkret erfarenhet i att förmedla budskap muntligt och i bild för en större publik med audiovisuella medel sågs som en eftertraktad fördel, och det upplevdes som mer personligt att lyssna på en studerandes röst i form av en podcast än genom en sedvanlig text, något som lär ha varit särskilt trevligt i dessa tider av social distansering.

Då jag frågade historikerna om de hade några tips för andra historiker som funderat på att producera sin första podcast eller video, lyfte de flesta fram vikten av att vara modig och våga experimentera. De uppmanade till att hitta sitt eget specifika tillvägagångssätt, utan att glömma vikten av god förberedelse, ett välplanerat koncept och användning av manuskript. Om jag nu skulle ge mig på ett liknande projekt, skulle jag göra som Josephine Hoegaerts rekommenderade, och se till att ha bra ljudinspelningsteknologi på båda sidorna av datorskärmen, alltså både hemma hos mig och hos den jag intervjuar. Utöver det hade jag till en början stora svårigheter med att känna mig bekväm framför kameran, samt då jag började spela in min röst. Att editera mig själv kändes motbjudande, då jag konstant var medveten om att allt jag väljer att ta med i videon utsätts för potentiell kritik.

Avslutningsvis vill jag påpeka att min audiovisuella avhandlingsprocess visade sig vara mycket social och interaktiv, i och med att jag ville försäkra mig om att de jag intervjuat godkände mina editeringsbeslut. Utöver det har jag insett att man i editering av audiovisuellt material har betydligt mindre handlingsfrihet än då man redigerar en litterär text, eftersom det inte går att lägga till något nytt. Visserligen kan man filma mera, men det är arbetsdrygt. Däremot hade jag ingen brist på material, snarare tvärtom. Jag gallrade så mycket jag bara kunde utan att offra för mycket av det innehållsmässigt intressanta materialet, i hopp om att få det ner till ca. 30 minuter. Trots att jag, om än motvilligt, tog bort tankepauser som definitivt skulle ha gjort själva tittarupplevelsen mer behaglig och lättare att följa med, lyckades jag inte få ner den totala längden på videon till mindre än ca. 43 minuter. Om jag gjorde detta igen skulle jag fokusera och avgränsa mig betydligt bättre före intervjuerna,

eventuellt hålla färre intervjuer, och försöka hålla dem korta, koncisa och mer strukturerade för att underlätta editeringsfasen.

6. Avslutning

Den här avhandlingen svarar på frågan om hurdana erfarenheter akademiska historiker i Finland har haft då de producerat historierelaterat, audiovisuellt material och publicerat det på Internet. Avhandlingen är multimodal, och består av både en video på ungefär 43 minuter och den här reflexiva processdagboken. Allt som allt intervjuades nio historiker under februari 2021 och videodelen består av editerade och utvalda delar från intervjuerna. Utöver det har en autoetnografisk metod tillämpats, så att min erfarenhet av själva audiovisuella avhandlingsprocessen, inklusive förberedelserna, intervjuerna och editeringsprocessen stått som grund för avhandlingen.

De akademiska historikerna som intervjuades uppgav att deras främsta intresse med att producera historierelaterat, audiovisuellt material legat i att nå ut med sin och andra forskares expertis åt en bredare publik. De uppger att de identifierat en hel del personlig och yrkesmässig nytta i och med sina projekt, i och med att de lärt sig nya kunskaper i form av editering och muntligt framförande av vetenskaplig information till en icke-akademisk publik. De audiovisuella projekten har även hjälpt historikerna att nå ut till andra forskare och således utökat historikernas professionella nätverk.

Historikerna vittnar däremot också om svårigheter med att finna tillräcklig tid för att ägna sig åt sina audiovisuella projekt, samt svårigheter med att finna finansiering. Jag hade själv stora svårigheter med det senare, vilket i samspel med den stora arbetsbörda som en audiovisuell produktion av den här kalibern innebär, fick min mentala hälsa att bli lidande och drog ut på min arbetsprocess.

Utöver detta diskuterades potentiella framtidsutsikter för audiovisuellt historieberättande inom akademiska världen, och flera historiker åberopade mer undervisning inom de kunskaper som krävs för att producera audiovisuellt material. Eftersom inte alla studeranden fortsätter inom den akademiska världen skulle det därmed vara motiverat att erbjuda dem möjligheten att avlägga examinationer i form av podcasts och videon i stället för endast essäer.

De tips som historikerna gav åt andra akademiska historiker som övervägt att börja producera audiovisuellt material handlade först och främst om att våga testa sig fram och hitta det som passar en själv bäst. Trots att det är arbetsdrygt och väldigt tidskrävande att editera såväl film- som audiomaterial, finns det en hel del nytta för såväl den individuella historikern som för historievetenskapen över lag.

Som förslag till vidare forskning vill jag uppmana historiker att fundera hur de själva kunde ta i bruk audiovisuella medel som tillägg till sina nuvarande tillvägagångssätt, och utforska olika sätt att presentera historisk forskning på. Som Hannu Salmi sade under sin intervju – det är bara din fantasi som sätter gränser på vad du kan åstadkomma, och en humanist är kapabel till vad som helst.

Bilagor

Bilaga I: Intervjufrågor

Intervjufrågor
Historiker och audiovisuella historieberättelser i Finland
Pro Gradu

Katarina Willberg
Våren 2021
Åbo Akademi

I det här dokumentet finns förberedande frågor inför intervjutillfället. Dessa frågor bör främst ses som riktlinjer ämnade att informera den som intervjuas om intervjuarens utgångspunkter. Intervjun följer en modell av interaktivt intervjuande, vilket innebär att frågorna används som öppning för diskussion och möjliggör att den som intervjuas med sin expertis kan lyfta fram sådant intervjuaren inte insett fråga. Själva intervjun sker via Zoom och länken skickas i ett påminnelse mejl dagen före mötet. Inspelningen av ljud och bild påbörjas direkt då mötet öppnas, och som bilaga finns ett tillståndsformulär som bör besvaras före intervjun.

Huvudsakliga teman:

1. Praktiska arrangemang för att göra en video/podcast
2. Video/podcast i en akademisk kontext
3. Hinder och möjligheter

Riktgivande frågor:

1. Hur och när föddes idén att börja göra videon/podcasts?
2. Hur skulle ni själv beskriva ert innehåll?
3. Hurdan är er målpublik?
4. Vilka kunskaper kräves för att göra en video/podcast?
  - a. Hur skiljer sig processen av att göra audiovisuell historia från traditionell, textbaserad historia?
  - b. Hur länge tar det uppskattningsvis att göra en video/podcast?
5. Vilka mediaplattformar använder ni för publicering/marknadsföring och varför?
6. Har ni någonsin hamnat ta bort en video/podcast? Varför?
7. Hurdan respons har era videon/podcasts fått
  - a. av publik,
  - b. av kolleger?
8. Vilken nytta ser ni i att göra videon/podcasts i en akademisk kontext?
9. Vilka möjligheter finner ni i att göra videon/podcasts som akademisk historiker?
10. Vilka hinder har ni stött på under er process av att göra videon/podcasts?
11. Vilken roll anser du att videon/podcasts har inom historievetenskapen?
12. Har ni några konkreta tips åt historiker som vill börja göra videon/podcasts?

Bilaga 2: Tillståndsformulär

Audiovisual history in Finland - consent form

Please make sure to carefully read the text below and give your consent by checking the box at the end of the page. By checking the box you give your consent to take part in a recorded interview for the audiovisual MA thesis on "Historians and audiovisual history in Finland" by MA (general history) student Katarina Willberg at Åbo Akademi University. Thesis description: the aim of the thesis is to find out what the process of making history-related videos and podcasts in an academic setting in Finland looks like, by combining interviews with historians engaged in teaching and/or video/podcast-making with an autoet[h]nographic analysis of the process of making an MA thesis in the form of a videoseriess. The thesis and its publication will be handled by Åbo Akademi University.

The interviews will take place via Zoom between January and March 2021 and both the audio and video will be recorded. The recorded material will be used in the thesis and edited to present the research narrative. By this, student Katarina Willberg is committed to proper research practices and research ethics in the represent[t]ation of these interviews. At any point during the interview the interviewee may request to have parts of the interview removed from the final thesis. Consent I have read the information above. Any questions can be sent to

██████████.

*Pakollinen

E-mail: *

First name: *

Last name: *

I have read the information above and *

- I hereby consent to be interviewed and recorded for the MA thesis "Audiovisual history in Finland"
- I do not consent to be interviewed and recorded for the MA thesis "Audiovisual history in Finland"

Bilaga 3: Intervjuade historiker

Hemmilä, Ilkka & Heikki Laurila. ”Historian nurkkapöytä”.

”Alaviitteitä”. *Wordpress*. Besökt 14.12.2021.

<<https://alaviitteita.wordpress.com/historian-nurkkapoyta/>>.

Apple Podcasts. Besökt 14.12.2021. <<https://podcasts.apple.com/fi/podcast/historian-nurkkap%C3%B6yt%C3%A4/id1092719929>>.

Facebook. Besökt 14.12.2021. <<https://fi-fi.facebook.com/historiapoyta/>>.

Podtail. Besökt 14.12.2021. <<https://podtail.com/fi/podcast/historian-nurkkapoyta/>>.

Soundcloud. Besökt 14.12.2021. <<https://soundcloud.com/historiapoyta>>.

Spotify. Besökt 14.12.2021.

<<https://open.spotify.com/show/4FmmfmrKILfvMNbPHpj94T>>.

Twitter. Besökt 14.12.2021. <<https://twitter.com/historiapoyta>>.

Hettula, Patrik. ”Globalhistoriska Laboratoriet”.

Facebook. Besökt 14.12.2021. <<https://www.facebook.com/globhistlab/>>.

Global History Lab. Hemsida. Besökt 14.12.2021.

<<https://www.globalhistorylab.com/>>.

Soundcloud. Besökt 14.12.2021. <<https://soundcloud.com/global-history-lab-ghl>>.

YouTube. Besökt 14.12.2021.

<<https://www.youtube.com/channel/UCPldTYcTkrSljQxra8IxBpQ/featured>>.

Hiljanen, Mikko & Susanna Niiranen. ”Norsunluutornista, päivää!”.

Facebook. Besökt 14.12.2021. <<https://www.facebook.com/Norsunluutornista/>>.

Soundcloud. Besökt 14.12.2021. <<https://soundcloud.com/user-163193586/tracks>>.

Twitter. Besökt 14.12.2021. <<https://twitter.com/norsunluutorni1>>.

Hoegaerts, Josephine & Lotta Vuorio.

”Podcast in Podcast”. *Soundcloud*. Besökt 14.12.2021.

<<https://soundcloud.com/podcast-in-podcast>>.

”Podcasts in research and teaching”. *Wordpress*. Besökt 14.12.2021.

<<https://blogs.helsinki.fi/podcourse/>>.

“Podcasts instead of essays: A practical guide”. *YouTube*. Besökt 14.12.2021.

<<https://www.youtube.com/watch?v=ozyAYFEFTo>>.

Lahtinen, Anu.

”Helsinki1918”. *Twitter*. Besökt 14.12.2021.

<<https://twitter.com/helsinki1918a?lang=fi>>.

”Vita Historica”. *Wordpress*. Besökt 14.12.2021. <<https://anulah.wordpress.com/>>.

Salmi, Hannu.

”Hannu Salmi”. *Wordpress*. Besökt 14.12.2021.

<<https://hannusalmi.wordpress.com/>>.

YouTube. Besökt 14.12.2021.

<<https://www.youtube.com/channel/UCVyI3DkelgvSxWgJIKSdeXQ>>.

Vuorio, Lotta. ”Menneisyyden jäljillä”.

Apple Podcasts. Besökt 14.12.2021.

<<https://podcasts.apple.com/fi/podcast/menneisyyden-j%C3%A4ljill%C3%A4/id1494132405>>.

Facebook. Besökt 14.12.2021. <<https://www.facebook.com/menneisyydenjaljilla/>>.

Instagram. Besökt 14.12.2021.

<<https://www.instagram.com/menneisyydenjaljillapodi/?hl=fi>>.

Lotta Vuorio. Hemsida. Besökt 14.12.2021. <<https://lottavuorio.com/>>.

PodMe. Besökt 14.12.2021. <https://podme.com/fi/menneisyyden-jaljilla?gclid=EAIaIQobChMI-vqSn6Tj9AIV3RV7Ch0ERQAtEAAYAiAAEgJVCfD_BwE>.

Podtail. Besökt 14.12.2021. <<https://podtail.com/fi/podcast/menneisyyden-jaljilla/>>.

Spotify. Besökt 14.12.2021. <<https://open.spotify.com/show/1RpTIFibey9GmUfdTLsPgV>>.

Podtail. Besökt 14.12.2021. <<https://podtail.com/fi/podcast/menneisyyden-jaljilla/>>.

Spotify. Besökt 14.12.2021.

<<https://open.spotify.com/show/1RpTIFibey9GmUfdTLsPgV>>.

Twitter. Besökt 14.12.2021.

<https://twitter.com/JaljillaPodcast?ref_src=twsrc%5Egoogle%7Ctwcamp%5Eserp%7Ctwgr%5Eauthor>.

Bibliografi

- Bunnenberg, Christian & Nils Steffen, eds. *Geschichte auf YouTube: Neue Herausforderungen für Geschichtsvermittlung und historische Bildung*. Oldenbourg; De Gruyter, 2019.
- Elo, Kimmo. ”Digitaalisen historiantutkimuksen kenttää louhimassa”. *Digitaalinen humanismi ja historiatieteet*. Ed. Kimmo Elo. Turku: Turun historiallinen yhdistys, 2016: 11–35.
- Fontana, Andrea & Anastasia H. Prokos. *The Interview: From Formal to Postmodern*. London; New York: Routledge, 2016.
- Hemmilä, Ilkka & Heikki Laurila. ”Historian nurkkapöytä tuo menneisyyden podcasteihin”. *Historiallinen Aikakauskirja 115:1*. 2017. 107–108.
- Muncey, Tessa. *Creating Autoethnographies*. Los Angeles; London: SAGE, 2010.
- Denzin, Norman. *Interpretive Autoethnography*. Los Angeles: SAGE, 2014
- Ryan, Michael & Melissa Lenos. *An Introduction to Film Analysis – Technique and Meaning in Narrative Film*. New York; London: Continuum, 2012.
- Salmi, Hannu. *What is Digital History?*. Cambridge; Polity Press, 2020.
- Skaniakos, Terhi. ”Mikä ihmeen monimuotogradu?”. *Jyväskylän yliopiston taide- ja kulttuurialaisten muuntokoulutuksen julkaisu 3*. Jyväskylä, 2004.
- Strangelove, Michael. *Watching YouTube: Extraordinary Videos by Ordinary People*. Toronto: University of Toronto Press, 2010.
- Suominen, Jaakko. ”Johdanto – Sosiaalisen median aika”. *Sosiaalisen median lyhyt historia*. Eds. Jaakko Suominen, Sari Östman, Petri Saarikoski, Riikka Turtiainen. Helsinki; Gaudeamus, 2013: 9–27.
- Torkki, Juhana. *Puhevalta käyttöön! Näin valmistelet elämäsi parhaan puheen*. Keuru: Otava, 2015.
- Tosh, John. *Why History Matters*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2008.

Elektroniska källor:

Jyväskylän yliopisto. ”Norsunluutornista, päivää! Uusi podcast-sarja Helan tutkijoilta”.

Publicerad 6.4.2018. Besökt 14.12.2021.

<<https://www.jyu.fi/hytk/fi/laitokset/hela/ajankohtaista/tiedotteet/norsunluutornista-paivaa-2013-uusi-podcast-sarja-helan-tutkijoilta>>.

“Sisällöntuottaja”. IATE 30.09.2020. Europeiska unionen (383244). Besökt

11.3.2021.<<https://iate.europa.eu/entry/result/383244/all>>.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö [verkojulkaisu].

ISSN=2341-8699. 2020. Helsinki: Tilastokeskus. Besökt 11.3.2021.

<http://www.stat.fi/til/sutivi/2020/sutivi_2020_2020-11-10_tie_001_fi.html>.

”Universitetslag 24.7.2009/558”. 2 § Uppgifter. Besökt 10.3.2021.

<<https://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2009/20090558>>.